

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

1

Uppteckningen rör "Mannagravarna".

(Fjärdingsman Jöns Persson och andra berättat härom): Till höger om vägen opp mot Hasslegården ligga de s.k. "Hassle höljor" (hölja synes betyda ungefär detsamma som mad). Här möttes en gång i forna tider två "bruastassar", den ena på väg till och den andra på väg från kyrkan. Mellan dessa uppstod strid, och många blevo dräpta.

Andra sidan Hassleborg har stått ett slag. "Vid ombyte av väder" har där hörts gny, och man har även sett syner av krigsfolk. - Ännu levande Jöns Andersson, Stehagsstation, har här i sin ungdom, när han en natt kom körande, "mött ett likfölje".

I "Klöfven", skogen vid Molins, finnes en hel del kullar. Per Nilsson, "Per Lille", nu död, påstås ha varit ivrig att gräva efter skatter, där han såg det "lysa".

En hälleekista finnes i samma skog, mitt för Skoghem, dock på Rönne- Skriv endast på denna sida! holms ägor.

ACC. NR 3253

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

2

Uppteckningen rör "Gruan" - "Gruehuset" - "Gruebackarna".

"Gruan" kallar man ännu askgropen på en öppen spis -
stundom även glödhögen.

"Gruehuset" var det första och länge det enda huset
vid Stehags station. De båda backarna på Verlingevägen närmast
Stehags station kallas "Gruebackarna".

ACC. NR. 3253

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne och Blekinge Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av Olsson, Ola Nämndemansmor
Uppteckningsår: 1924 ~~XXXXXX~~ i Jemshög

3

Uppteckningen rör Alltidhult - Adelshult i Jemshög.

(Efter "Lassa Kittan" och Ola Norfelt. Den senare lever ännu.)

Alltidhult heter rätteligen Adelshult. Och anledningen till detta namn är följande: När fru Ulfstand till Trolle-Ljungby låtit frånröva trollen deras horn och pipa och trots bergakungens lockelser och löften å ena sidan och hotelser och förbannelser å andra sidan, behöll dessa deras klenodier, kom ofärd över hennes släkt. Trenne hennes döttrar gifte sig under sitt stånd och slog sig ned i den avlägset liggande men vackra trakten ovanom Baggeböda vid sjön Halen i Jemshög. Här byggdes tre gårdar och en av dessa tillhörde "Lassaslakten". Lassa Kittan, som de äldre ännu minnas, tillhörde denna släkt. Så även Ola Norfelt, som ännu lever. Lassa Kittan plägade berätta, att hon besökt Trolle-Ljungby och såsom ättling av dess forne ägare blivit väl mottagen, det hon var ej litet stolt över.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 3253

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.

Härad: Adress: Stehag

Socken: Berättat av

Uppteckningsår: Född år i

4

Uppteckningen rör Wallen - Höge (uttalas höjje) Wall.

Snapphanekullen. - (Johan Johansson 3/1 1926):

"Wallen" enl. hans uppfattning mer än 2 manshöjder och av vid pass ett skäppelands omfång - brantast på södra sidan och omgiven av en fördjupning, så att man antog, att den uppkastats av människo-hand. Det var efter Ringsjöns sänkning - åren 83-84 - som "löjtnanten" lät köra ut den. Johansson tog själv del i detta arbete. Gamle Karlsson från Hassle (Karl Karlssons fader) påstod, att när han som pojke vaktade där, hade han sett och sparkat på en järndörr, som fanns där. Johansson trodde, att han skulle hitta något där, men det var bara grus. Denna användes dels till fyllning å Blegelevägen och Ävägen (förbi Kringlemoen till Henninge präst) och dels till Mosavägarna och odlingsförsöken på mossen. (J. hade flere odlingstavlur.)

(Nils Lundqvist 9/12 1925): L. var med, när

Skriv endast på denna sida!

löjtnant C. lät gräva bort Snapphanekullen. Den användes dels till att grusa torvmossejord med och dels till att fylla upp i mossen, där järnvägsspår drogos fram. På somliga ställen lades 6 tums tjockt lager grus, på andra 4 tums. Potatisskördarna blevo utmärkta. "Wallen" var ganska stor - en del ligger ännu kvar vid Andreassons (arr. gården) och hade ej tvärbranta utan tämligen långsluttande sidor. Höjden uppgick knappast till ett par manshöjder. Inga spår av sten eller virke eller kol syntes till - endast grus och alm. En flintyxa, knäckad upptill och med slipad egg, tillvaratogs emellertid av L. (Någon egentlig fördjupning (grav) runt kullen kunde L. ej minnas.)

(Anders Persson (Vendell) 28/7 1918): "Wallen" var liksom en "kringböjder" går - en djup dal i mitten. Där skulle ha bott "jorfolk". Ingång liksom en järndörr. En morbror, Nils Persson, skulle ha försökt att glänta på dörren - hörde något, som skrek, och blev rädd.

(Ensk:s handl. 1837 18/9): Gränsen mellan Stehags och Hassle byar går "rakt över norra yttre kanten av ett gammalt fästningsverk, kallat "Wallen".

(M.Pettersson 27/3 1924): Hennes fader, fiskaren Nils Pettersson, bebodde det enda hus, som då ännu fanns vid Sjöholmen, Fiskarehuset, men detta var ej byggt av honom utan redan då gammalt. Det låg med sin omgivande gamla

vackra trädgård ner mot ån, där "Mamre" nu ligger. Det bestod av en längre bostadslänga och en mindre uthusbyggnad i vinkel mot den förra.

En allé av höga lindar ledde ned till ett lusthus vid ån, och i trädgården var en stor rikedom av blommor. Målare Rydberg bodde där ett par somrar och förklarade, att det var den vackraste plats, han sett, och att han ingenstädes trifts bättre än där.

Till medhjälpare tog fadren sin svåger Per Olsson och sedan Kull. Huset beboddes sedan av Hellberg och sist av statfolk.

Per Helgessons hus, korsvirke, det andra i ordningen vid Sjöholmen, stod kvar ända till stationens utvidgning 1923.

Enl. kyrkovärd Ola Persson kallades högen vanligen endast Vallen. En gård, som låg där, skulle ha sjunkit, berättas det, och "där hade Oden bott."

"Odens källa" ligger vid Höör (där Präståsen slutar).

Enl. Maria Pettersson, dotter till gamle fiskare Peter Månsson, som en tid bodde vid Sjöholmen, kallades Högevall även Sapphanekullen och troddes, att snapphanarna där haft tillhåll. Även hennes fars drängar hade opererat där som

Oden.

Odens källa.

3253

skattsökare. Man hade sett det "blösa" där, vilket skulle antyda,
att skatter voro nedgrävda.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Skriv endast på denna sida!

Christian Landby meddelar under
"Traditio":

Vid Åhmunnen, som löper af den stora och i hela Skåne bekanta Ringsiö, är ännu en aldeles kringfluten holme, som kallas Wallen, hvarest berättas en herregård i forna tider hafva stått med samma namn Wallen, innan Rönneholms sätesgård blef anlagd. Uti förra danska ofridstiden var där ikring ett härligt näste och tilhåld för snaphanar, som uti det myckna och tjocka träsket Compagnievis uppehölt sig, emedan de hafde så kort väg retirera sig öfver åhn, så snart de å någonthera sidan märkte någon fara å färde. Effter berättelse skal detta Partiet en gång hållit sig lustiga och glada här i Stehags Prästegård, då Capitainens som kallades här Ågrens Fru varit med guld och silfver öfverhängd. Men ett Svenskt partie har i bästa glädien om natten här råkat på dem, då Frun i all sin skrud och härlighet retirerat sig in i Prestens kölna och där förstucket sig. Capitainen med sitt manskap satte sig genast till häst och stormade med sitt slagsvärd ut på våra, kom ock lyckeligen igenom,

Skriv endast på denna sida!

3253

så att allenast en Snaphane blef på platsen.

Detta är alt hvad jag i dessa ämnen kan meddela och får du, min välgynnare och käre Bror, härmed på lika sätt handla, som då man rensar säd, taga det nyttiga och förkasta hvad i dit kran intet duger.

Stehag d. 30 Julji 1762

Christian Landby

P.L.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

ACC. NR. 3253

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av Karl N:son
Uppteckningsår: 1917 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Uppteckningen rör Ulfvanäs. (Bosarps förs.)

(Karl N:son, föreståndare å Ålderdomshemmet i Emnaröd, meddelar 25/12 1917): 1884 var han själv med, när Tore Perssons (nuvar. ägare Alfred Persson) i Ullstorp gamla boningslänga blev ombyggd. Vid grävning av grunden anträffades på ungefär 1 alns djup en gammal fin stensättning (kullersten satt i grus), och i det ovanliggande lagret av tegelbrockor, kalk och sten anträffades en hel mängd större huggna stenar (sandsten?), stora som trappstenar. Några av dessa blevo inlagda i grunden till det nya huset. Hos grannen, Sone Sonesson, lära liknande stenar vara tillvaratagna och använda till trottoire. - Under arbetet kom en 84 år gammal man, Nils Nilsson, tillstädes och visste berätta, att "här har den store gården Ulfvanäs legat". Det var innan Trollenäs byggdes. Sin åker hade de på "Ullstorpa bede".

3253

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Ullstorpa bede" låg länge som fäladsmark - ett par hundra tunn-
land. När det odlades, befanns jorden vara nästan stenfri.

11

ACC. NR. 3253

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

12

Uppteckningen rör Röstånga.

Prosta Härad, p.180: Saxo har bland kämparna vid Bråvalla en "Gardh Stang oppidi cultar", eponym af Gårdstånga. Conf. härmed Röstånga. omtalas även en kung Rodhes hög. Vad säga männe filologerna om ett Rodh Stanga såsom analogen till Gard Stanga och såsom förklaring till nuvarande namnformen Rodh - conf. rodna, rodnade, rodning, som i allmoge-språk ofta blir ródna etc.

ACC. NR. 3253

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av: Helgesson, A. Kyrkoh.
Härad: Adress: Stehag
Socken: Berättat av
Uppteckningsår: Född år i

13

Uppteckningen rör Rommavången - rommaresläkt?.

Enligt Karl Nordal i Hassle berättade hans gamla far, att en landsflyktig tysk (tysksvensk?), som hette Rommare, någon gång i tiden varit betjänt å Rönneholm (hos general C.). Som underhåll på gamla dagar erhöll denne ett jordområde, som sträckte sig från Rönneholmsvägen mitt för Kroghus (Änkehuset) och ända ner till Henninge präst, och som senare kallats "Rommarevången". (Annan förklaring till namnet enl. min mening: Killebäcksrummet, Rummet, Rommet, Rommavången)

Enligt Nordals mening skulle Rommares arvingar haft rätt till ifrågavarande jord. Tullbergiska oroligheterna. Nordals far gjorde emellertid ej anspråk gällande. (Nordals far, Johannes Jönsson, född 1833 29/5, farfar Jöns Larsson född i Hallaröd 5/11 1804, Nordals mor Anna Jönsson, född 1838 3/2, morfar Johannes Karlsson i Verlinge, son till Karl Johansson i Hassle, född i Stehag 1800 28/1)

Skriv endast på denna sida!